

Szerkesztőségi iroda:

Főpiac, Osnak-féle ház,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények
küldendők.

Kiadó hivatal:

Pollák Mór könyvnyomdája,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A háromszéki „Házipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkényes tüzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten-
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlatter sora 15 kr.

A háromszéki házipar-egyesület ki-
állítás.

II.

Sepsi-Szentgyörgy, 1878. szept. 12.

Rendkívüli eseményt gyanított csoportosulás, sürgős-forgás uralkodott már a reggeli órákban a városház előtti tere és magában az épületben. A házipar-egyesület kiállítása érdekében történt a mozgalom.

A fiatal intézmény szép reményekre jogosított előre is a kiállítás igazolta a várakozás jogosultságát. Ennek egyik főtenyezőjeként lehet említeni mindenesetre azon körülményt is, hogy a reklam és előleges hirdetés a szerény épületet nem futta fel sokemeletű s ragyogó ornamentumokkal díszeskedő palotává. Ez irányban tehát azon körülmény, hogy a kiállítás váratlanul, mintegy meglepő hírként jutott, még a város lakosságának is tudomására, nemhogy rossz hatást szült volna, sőt meglepettünk és által mentve attól, hogy előlegesen túlkövetelő fogalmat alkotva, ki legyünk téve a családoknak.

Azonban más oldala is van a képek. Szükségtelenné tartjuk ugyan e helyen bővebben tárgyalni, hogy mily nagy fontossággal bír bármennyű kiállítás az illető intézménynek — legyen az ipari, gazdasági, vagy bármely más célra törekvő — fejlesztésére és felvirágztatására, hiszen legfőbb és minden ellenmondást kizáró bizonyíték ennek a nemzetközi, ugynevezett világkiállítások, de fel kell említeni azt, hogy az ily kiállításoknak sikere, mely abban áll, hogy egyfelől minél sokoldalúbbak és tökéletesebbek legyenek azok, másfelől pedig, hogy az érdeklődés irántuk minél szélesebb körben felkeltesse, ez leginkább az előleges hirdetés, a reklam dolga.

S azt senki tagadni nem fogja, hogy csak akkor lesz elérve a kiállítások főcélja, hogy tanítsanak, ha nem hiányoznak a tanulni vágyók, vagyis ha a látogatók száma minél tekintélyesebb. Ezért és semmi másért szükséges a jó korai hirdetés.

Ha már eddig jutottunk az elmélkedésben, menjünk egy lépéssel még tovább.

A háromszéki házipar-egyesület helyesen fogta fel munkásságának irányát akkor, midőn azon iparágot vette legelőbb is ápolás alá, mely nemcsak legelterjedtebb a megye szegényebb sorsú lakossága közt, hanem egyszersmind ősi volta mellett ez az, mely iránt már természeténél s szülői háznál megszerzett, anyáról leányra öröklődő ügyességénél fogva a legtöbb képességgel is van felruházva. De ezzel még senki sem állította azt, hogy csak ezen egyetlen iparág érdemel pártolást és fejlesztést. A ki csak kissé ismeri Háromszék viszonyait, tudni fogja, hogy vannak itt más foglalkozások is, melyek egyik-másik község speciálisabb munkáját képezik s ezek bizonyára a maguk körében ép annyira megérdemlik a figyelem ráfordítását, mint a szövészeti ipar. Ilyen hogy többet ne említsék — a szalmafonászat több községben.

Nem célok a hiba után való kutatás, vagy akadékoskodás, de bizton hiszem, hogy ha a kiállításról korábban jut el az értesítés a vidékre, a többi iparágak is többé-kevésbé szép eredményt előtűntető terjedelemben szerepeltek volna a kiállításban, s így a házipar nem szorított volna főképpen — mondhatni egyedül — a szövészetre. De még az az ós székely szövészeti is, melynek termékein az idegen annyira kap, hogy mindenáron megszerezze belőle egy szoknyára való, vagy egy „szóttos kendőt”, melyet annyira kedvelnek hogy pl. egy verespataki előkelő urhölgy selyem tuniká-ekei díszítve, ünnepi öltözékül készített magának ruhát „székely szóttos”-ból, — mondom — ez a primitív és mégis izlást tanúsító szövészetet is láttuk volna a tökéletesebb termékek mellett, és látta volna a székely asszony saját szemeivel, hogy neki is haladni kell, mikéletesíteni foglalkozását, ha azt akarja, hogy a által kenyerre biztosítva legyen, mert különben a versenyben elhull.

Térjünk át magára a kiállításra. A kiállításból látva, úgy látszik, hogy főgond volt fordítva arra, hogy a növendékek a tanműhelyben valamennyi nemű és anyagu szövessel megismerkedjenek és valamennyit lehető legkélyesen elsajátítsák. Láthatók ott többféle lengyolcs, gyapjú, vatmoll szövetek. A legszebb darabok és készítmények közül felemlítendő:

Baló Berta (Fotos) és Baló Teréz (Fotos), kik legügyesebbek és legszorgalmasabbak voltak minden tekintetben. Egyaránt kiűnnek rongyszövényeiket, ágyelé való szövényeket által s e mellett rendkívüli és megdöbbentő az: hogy Baló Berta siketnéma.

Fülöp, Gizella, Fagyvas Berta, Kis Mari, Seester Julia (valamennyien Sepsi-Szentgyörgyről) különösen gyapjú rokolyáik által tűnnek ki; Hamar Etelka igen szép vásznat és szövényeket állított elő; Császár Berta hasonlóan, azonkívül mindkettőnek asztalterítői a kiállítás legszebb darabjai közé tartoznak. Az említettek valamennyien pénzbeli jutalommal lettek volna ünnepélyesen kitüntetve, később azonban el lett határozva, hogy azon pénzösszeg inkább fordítsák egy szövészeti berendezésére, mely a legkitűnőbb növendéknek adatik.

A kiállítást általában véve, öröm lep meg midőn az eredményt szemléljük. A szép rongyszövények mellett, virágos futó szövények, gyolcszövetek, gyapjuszövények, kender és lencsepéből szőtt asztalterítő foglalkal helyet. Figyelmelt kelt egy pár ajtófüggöny, mely igen elmesen van összeállítva asztalterítőkből, s mely fénye által a selyemre, szövésre által keleti szövetre emlékeztet, pedig egyszerűen len és kender.

A szövészeti munkák mellett a nagy terem kerekén borítva haraszkendőkkel, mely iparág hasonlóan egészen új nálunk s szintén a szövőtanműhelyben sajátították el a növendékek, köszönet érte a szövőde vezetője Binder Lajos gépész-mérnök urnak.

A kiállítást gazdagította a kézdi-vásárhelyi felső népiskola növendékeinek rajzaiból, műfaragványjaiból, a kefekötés és kosárfonás termékeiből összeállított több csoport.

A tisztelt olvasók türelmével élnek vissza ha mindezeket apróképpen tárgyalom, csak röviden kívánom megtenni észrevételeimet.

Az elismeréshány lankasztó hatását bizonyára már mindenki tapasztalhatta saját magán. Legyünk tehát elismerők, de egyuttal maradjunk távol a túlságos dicsérettől, mert hatásban ez is annyira bénítja a erő kifejtését mint ennek ellenkezője.

A rajzolatok valamennyien megegyeznek abban, hogy a contourrajzolás — tehát a földolgozó — sokkal erősebb oldala a növendékeknek mint a rajzolás másik része: a kidolgozás. Tülvötelők nem lehetünk, de minthogy éppen a rajzolás alapja a műfaragászatnak, már itt kell megszerezni a tanulónak a finomabb hajlások, domborulatok és arányok iránti érzéket, ha azt akarja, hogy a faragászatban többre haladjon a műkedvelőségénél. Éppen ennek tulajdonítható, hogy a csinos faragványok nagy többsége, nem viseli magán a bevégeztség jelelget. Legszebb munkákat létesítettek: Vén Samu, Bardoc Pál, Solyó Gyula.

A kefe- és kosárkötés s különösen az utóbbi oly szép irányú fejlődésnek indult volt már a kézdi-vásárhelyi felső népiskola növendékei közt, hogy nem mulasztathjuk el e helyen is kifejezést adni ösztönte fájdalomunknak, ezen szak tanítója Földes Józsefnek korai elhunytá felett.

Mielőtt tudósítástomat bevégezném a sepsi-szentgyörgyi szövészeti tanműhelyben f. év február óta készült cikkek számáról óhajtom e rövid kimutatást adni:

96 drb. asztalterítő 5 mustrában; 66 ágy elé való szövény gyapjuból, ugyanilyen 5 drb rongyból; 80 mtr. futó-szövény; 64 mtr. gyolcs; 30 mtr. vatmoll; 150 drb. női gyapjukendő; 10 drb férfi shawl.

—Gy.—

* Ausztriának e hó 9-én négy tartománya választotta tartománygyűlési képviselőit. Alsó-Ausztriában a nagybírtokosok, Salzburgban, Sziléziában Morvaországban a középszerű választottak. Salzburgban, mint előrelátható volt, a választás eredménye a klerikálisokra kedvező, míg Sziléziában és Morvaországban a nemzeti és alkotmányhú elemeké lett a diadal. Alsó-Ausztriában mind a 15 alkotmányhú jelölt győzött. Salzburgban a 9 klerikális jelöltet választották meg. Prágából távirják, hogy ott is a két középső és két cseh-párt külön választási felhívását. Az ő cseh felhívás elkerüli a passzív politikához való ragaszkodás hangsúlyozását. E kérdés felett a megválasztott képviselők fognak dönteni. A két cseh-párt nagy egyetemeslegéről tesznek tanúságot a közzétett választólisták.

A z o k u p á c i ó.

Ugyanakkor, midőn a védelemre utalt Szapáry, a fölkelők mozdulatai által kényszerítve, diadalmasan elfoglalta az ellenséges sáncokat s föl-szabadította a szerajevói utat, Bosznia és Szaknyugati sarkában, Bihacsán csapataink határozott vereséget szenvedtek. — A hivatalos jelentések nem titkolják s nem titkolhatják a balsikert, mely annál sajnálandóbb, mert derék csapataink több mint 500 embert vesztek és megfúszult expediciójánál. Bihacs ellen Zach tábornok mindössze két ezred gyalogsággal indult s úgy látszik, e két ezred sem volt teljes számu, tüzésége pedig vagy éppen nem, vagy igen kevés volt. Bihacs — habár fellegvára ódon és omladozófélben van — megerősített hely. A fölkelők nagy számmal gyülekeztek védelmére s mint a következők mutatja, a támadás minden tekintetben rozslt volt tervekre. — Zach tábornok úgy látszik, nem szerzett kellő tudomást az ellenség erejéről, kémszemlék által se puhatolta ki erejét s elhamarkodva intézte az egész akciót.

Meg kell vallanunk, hogy e, magában ugyan n m nagy jelentőségű veresége csapatainknak, váratlanul lepett meg. Az okkupáció első napjaiban, midőn megszálló seregünk csekély volt s a mohamedán mozgalom terjedelméről a kellő tájékozás hiányzott, — ily balfogason kevésbé ütközhetünk volna meg; de midőn a hadi operáció az egész vonalon azért szűnelt, hogy újon mozgósított jelentékeny haderő segítségével minden ponton ellenállást nem tűrő hatalommal léphessen fel: most Zach tábornok megfontolatlan, készületlen fellépése alig találhat mentséget, annál kevésbé, mert Bihacs alig félmérföldnyire fekszik határainktól és így mind az előkészületekre, mind az ellenség állásának és erejének kipuhatólására a csapatparancsnoknak elég ideje lehetett.

Az emberéletben szenvedett veszteségen kívül számbaveendő a morális hatás is, melyet az esemény a fölzigatott mohamedánok közt szűlni fog s melyet csak fegyvereinknek ugyanezen ponton leendő mielőbbi győzelme paralizálhat. Reméljük is, hogy hadvezénylőnk gondoskodni fog a Zach trbnok miatt szenvedett csorba kiköszöröléséről.

Szerajevó megszállása után báró Philippovics tábornagy a csapatok elszállásolása végett építendő barakkok ügyében azonnal tárgyalásokat kezdett egy a főhadiszálláson időző megbízottal. Az erre vonatkozó tárgyalások a főpontokban már megegyezésre vezettek és a próba-barakkok építése már megkezdett. Azon körülménynél fogva, hogy csapatainknak a lakosoknál való elszállásolása teljesen lehetetlen és a tábori élet hátrányai a csapatok egészségi állapotában erősen mutatkoznak, a főparancsnok gyors határozata, melylyel a csapatok áttelelőre célszerűen gondoskodik, annál inkább dicsérendő, mert a közelgő zord időszak a csapatoknak fedél alá való juttatását mind sürgetőbben követeli.

A barakk-tábor építésére vonatkozó ajánlat szerint az a Miljacka-patak völgyének jobb felén, szorosan Szerajevó nyugati kijáratánál fog elterülni és így Szerajevó két hónap alatt egy oly külvárossal fog nagybővülni, mely szabályosságra és szilárdságra nézve Szerajevónak legszebb részeit felül fogja mulni. A barakkok száma, melyeknek a szerződés szerint november elejére kell késznek lenni, a tiszti és konyha barakoknál kívül 70, min-e egyik körülbelül 100 ember számára úgy hogy 7000 embernek adnak hajlékot.

Minden zászlóalj 8 legénységi barakot kap, melyek egymástól 15 méternyre fekvő sorokban, négyével lesznek csoportosítva. Két-két barak közt 6 méter szélességű köz lesz. A két utolsó baraktól 12 méternyre lesznek a tiszti- és konyhabarakok. A két sor barak közt levő utcában árkok fognak vezetni, a melyek az esővizet felveszik és egy hátsó homlokzatnál elvonuló főárokba vezetik. A zászlóalj-barakok egyes csoportjai egy homlokzaton állottak akkora tér, hagyatik, melyen éppen egy zászlóalj sorakozhatik.

Az egyes barakok aránya és alakja kevés eltérést mutat a szokotaktól. Beül 50 meter hosszúságú és 5.60 meter széles. Az egy meter mély alap és a talapat köböl lesz, az oldalfalak téglából. A fal vastagsága 40 centimeter. A blafond fagerendázat A barakok belseje fehérre lesz meszelve. A hosszában futó fallal párhuzamosan fa pricsek fognak felállítani, úgy hogy a közepén 1.60 meter széles ut lesz. A pricsek fölött lesznek az

állványok és fegyverfogások. A padló faburkolat alá kavics hintetik.

Szerbia magatartásáról a felkeléssel szemben írják az „Augsb. Allg. Ztg.”-nak: Senki sem hiszi hogy Szerbiának ne volna része a felkelésben, ha a nándorfehérvári kormány még oly mézes-mázos beszédű is az osztrák-magyar meghatalmazott miniszterrel szemben. Ristic Karlsbadna utazását úgy fogják fel, hogy ő a bécsi kabinettel szemben minden felelősséget el akar hárítani magáról mind azokról, a miket addig kollégái Nándorfehérvárott cselekedtek, de engedi azokat cselekedni, míg ő maga kibúvót tart fenn magának és hogy azok otthon cselekednek is, a fölött nem lehet kétség.

A felkelés Bosznia keleti részében soha nem ölthetett volna oly nagy mérvet, sőt már magában össze kellett volna roszkadni, ha Szerbia nem támogatta és szította volna. Szapary hadteste előnyomulásának első híre elérte a hir is, hogy a szerb figyelmét a Drina mellől visszavonatt. Rosz nyelvek azt állítják, hogy nem annyira visszavonatt, mint inkább leolvadt, minthogy nagy része egyenesen átment a határon és a felkelőkhez csatlakozott. Ha tehát a felkelők — mint valószínű — megveretnek, úgy senki sem gátolhatja őket a Szerbiába való visszavonulásban, sőt senki sem fogja őket a határon lefegyverezhetni. Szerbiának csak félig-meddig kétes magatartása mellett mindig nehéz lesz Ausztria Magyarországnak csak némi rendet is helyreállítani Boszniában és azért az előbbinek szorítani kell Szerbiát, hogy békés és a berlini szerződés szellemének és betűjének megfelelő magatartására nézve garanciákat nyújtsa.

Keleti hírek.

Az afghanisztáni kérdés kezd akut jelleggel öltetni. A „Times” egy hosszú, Calkuttából keltezett sugalmazott sürgönyt közöl, melynek rövid foglalata a következő: minden gondolkodó politikusi egyet ért abban, hogy azonnali aktív rendszabályokhoz kell nyulni, hogy az oroszoknak Afghanisztánba való bevonulása megelőztessék. Öngyilkosság volna Angliától, ha megengedné Oroszországnak, hogy Kabulban megvesse a lábát. Habár az indiai kormány részéről még a látszatát is kerülik annak, hogy Oroszországgal ellen ellenséges politikát mutassanak, — mindazáltal nem lehetetlen, hogy óriási kollízió fejlődik ki. Chamberlain-nak Afghanisztánba való kijelöltével minden áron meg kell akadályozni a szövetséget Oroszország és Sir Ali emir közt. Anglia szükség esetében szubsidiomot fog fizetni az emirnek s garantiozza ennek dynastiáját, ezért aztán a következőket követelheti: Engedtesse meg, hogy Bali Herat és más határ városokban ügynökségek rendszeresítenek, kötelezzék az emir, hogy az indiai kormány engedelmével nélkül semmiféle diplomáciai összeköttetést nem létesít más hatalmakkal; Kabulba mindannyiszor, valahányszor arra szükség van, korlátlannal bebocsátassék a brit misszió, s végül küldetessék el az orosz misszió és jövőre zárassanak ki az orosz agensek. Ha az emir ezeket teljesíteni nem akarná, akkor azonnali lépések teendők ily ellenségeskedések hatásának neutralizálása végett.

A görög ultimatum — mint egy római távirat jelenti — Törökországnak már átnyújtott és a nagyhatalmakkal is közöltetett. Az ultimatum határidőt szab a portának a határkérdésben való válaszadásra; ellenkező esetben Görögország azonnal kivánni fogja a nagyhatalmak beavatkozását a berlini szerződés végrehajtása érdekében.

A székely művelődési és közgazdasági egyület évi naggyűléséről.

Marosvásárhely, 1878. szept. 9.

Mult levelünk kiegészítésül közöljük a t. olvasókkal Buzogany Áron egyetemi titkár a mult levelünkben említett nagy tetszéssel fogadott titkári jelentésének kivonatát, hogy megismertethessük t. olvasóinkkal a székely művelődési és közgazdasági egyület központi választmányának nagy elismeréssel találkozott tevékeny működését.

Megalakult ez évben az udvarhelyin kívül a marosvidéki és a háromszéki vidéki választmány. A csiki és aranyosvidéki nem alakult még meg, de a fő- és alispán urak szíves készséggel segítették a központi választmányt.

Intézkedéseket tett a központi választmány az iránt is, hogy a székelyföldi ipar- és háziiparbeli kiválóbb cikkeket, úgy gazdasági terményekből figyelemre méltó gyűjteményt hozzon össze, és egy székelyipari kiállítást rendezzen a fővárosban. E kiállításnak ez év vége felé létrejövételére kilátásunk van s a siker előmozdítására segídekni minden igaz székely figyelmét felhívja; egyszersmind örömmel jelenti, hogy Pulszky Károly ur, az orsz. múzeum-muzeum öre, székely együletünk derék tagja, e téren kiváló szakférfi a most említett múzeum-muzeum díszes helyiségét szíves volt az alkalomra felajánlani és mindenben szíves segédkezését megígérni. (Általános eljenzés.)

Özv. Cserey Jánosné, Zathurecky Emília becses gyűjteményének jövője iránt is igyekezett a központi választmány illetékes helyről biztos tudomást nyerni; erre nézve a titkár ur csupán annyi felvilágosítást adott, hogy tudomásuk szerint Sepsiszentgyörgy város megtette az intézkedéseket, hogy ezen gyűjteménnyel a „Székely muzeum” alapját,

biztosítottak tekinthetjük. Megvalljuk, hogy ez ügyben szerettünk volna kissé bővebb felvilágosítást is hallani, hogy mi késlelteti az alapító nem-mes szándékának valószínűsítését, e becses gyűjteménynek a székely nemzet tulajdonába való áthozását és a székely muzeumnak Sepsiszentgyörgyön való berendezését? Hiszen ha csak a muzeum-örvényeként 600 frt-ra előirányzott fizetésének hiánya késlelteti, azon könnyű módon lehetne segíteni, ha a sepsi-szentgyörgyi Mikó-tanoda egyik tanárának felügyeletére bízánk a székely muzeum ideiglenes vezetését és azt a megítésről megbízást, — a tanári fizetés mellett — ha nem is merő hazugságból, de kötelezőszerzetből is száz forint tiszteletjé mellett bizonyosan akadna megbízható szakértő egyén, a ki elvállalná.

A székely-művelődési és közgazdasági egyület a mult tanévben is három székely ifju neveltetett saját költségén u. m. László Gyulát és Köllő Miklós a hosszafalusi állami felső népiskolával összekötött fametsző tanműhelyben, László Ferenc maroszéki ifjut pedig a budapesti vincerlétanodában, mind a hármat tehát szakirányban, mi által a házi-ipari és gazdasági szakismeret kívánta a székelyföldön terjeszteni. Mind a három ifju kitűnő bizonyítványokat nyert, sőt az utóbbi társai között a legelső jutalmat (4 aranyot) is elnyerte; tehát az egyesület áldozata itt arra méltó egyéneket segített. Minél fogva a központi választmány ajánlatára a naggyűlés, általános eljenzéssel, a két előbb nevezett még nem végzett ifjunak megszavazta az évi segélyt. László Ferenc a vincerlétpezdét bevégezvén, a központi választmány lépéseket tett, hogy a szőlőszet, borászat és gyümölcsenyésztésben kiképzett ezen szakember lehetőleg itt e megyében nyerjen alkalmazást; mert valóban sajnálni lehetne, ha alkalmazás hiányában, más vidéken lenne kényszerülve, a székely-egylet segélyével nyert szakismeretét érvényesíteni.

Péter Ferenc, Schweicban, Brienzen kiképzett műmetszőmester, a ki a mult évben a közoktatási miniszter utól 300 frt segélyt nyert, haza jött után, megint a központi választmány közbenjárására, a székelykereszturi állami tanítóképzőnél nyert alkalmazást, hol működését a fametszés tanításával már is feltűnő sikerrel folytatta.

Nem lehet előre meghatározni, mily nagy befolyással leendő idővel a székely házi-ipar nem-e hasznos irányú fejlődésére, ha a székely iskolák leendő tanítói az izléses műfaragás s részben a vessző és szalmafonás ismeretét (mert ezek is tanítatnának említett képezdében) viszik majd magokkal az iskolás gyermekek sok ezerei közé. Annai biztosan mondható, hogy a házi-ipar ily módon való terjesztése mély nyomot fog hagyni a székely nemzet-gazdaság mezején.

Sepsi-Szentgyörgy város megalapítására a központi választmány folyamodott a közoktatási miniszterhez, Gyárfás Jenő, a müncheni kir. festészeti akadémián levő székely ifju számára is némi ösztöndíjért. Ezen kérését is siker követte; mert nevezett jöreményű ifju a mult évre 200 frt ösztöndíjat kapott a székelység iránt mindig melegen érző minisztertől.

Elismeréssel emlékezett meg a titkár John Fretwell ismert angol barátunkról és huskiviteli terveiről, a ki ez évkönyvben kiadott leveleivel is eléggé bizonyítja, hogy Erdély s különösen a székelység anyagi gyarapodása iránt élenként érdekelt. Vajha eszméi egyik vagy másik irányban ténylegesen eredményre vezetnének.

A Sepsiszentgyörgyön tartott közgyűlés által kitűzött ezer forintos pályadíjra a „Székelyföld művelődési és közgazdasági viszonyainak leírására” csak egy pályamű érkezett meg, de olyan, mely a bírálók: Keleti Károly, az orsz. statisztikai hivatal főnöke, az akadémia rendes tagja, Deák Farkas, akadémiai levelező tag, Bedő Albert kir. főerdőtáncos bírálata szerint, némely apróbb kiigazításokkal mérte a kitűzött díjra. A jelítség levélke felbontatván, a pályanyertes mű szerzőjéül Kozma Ferenc, székelykereszturi igazgató tanár tűnt ki, kinek az ezer forint a mult levelemben leírt ünnepélyességek mellett ki is adatott.

A pénztár állapotára térve, folyó évi július hó végén egyesületünk vagyona állott:

a) alapítótágok alapítványában	1100 frt
b) értékpapirokban	3350 frt
c) készpénzben levonva	
minden eddigi kiadást, 1492 frt 29 kr.	
összes vagyon 5942 frt 29 kr.	

Ezekon kívül a részvényes tagoknak van 1875, 1876 és 1877-re befizetetlen hátralék összesen 1763 forint.

A folyó évi összes jövedelem tenne 2267 frt 50 kr, ha az mind befizetettnek.

Itt nem hagyhatom említetlenül, hogy az udvarhelyi székely együleti első takarékpénztár alapszabályai értelmében a folyó évre is osztalék címén 47 frt 50 krt szíveskedett egyesületünk pénztárba küldeni. Továbbá egy Budapestben rendezett székely estély is 28 frtot jövedelmezett.

Legvégül erkölcsi kötelességünknek tartjuk legbensőbb köszönetünket fejezni ki a nemes város és vidék iránt, mely hazafias melegséggel hívta meg és fogadta mostani közgyűlésünket vendégszerető kebelébe; mely köszönetünk kell kifejeznünk azoknak az igen tisztelt uraknak, a kik készséggel járultak közre, hogy mostani közgyűlésünk emlékeztetéssé váljék mindnyájunk előtt.

Ezzel magunkat a tisztelt nagy gyűlés becses szíveségébe ajánljuk.

E titkári jelentés, zajos eljenzéssel fogadtatt. Ma (szept. 9-én) a felolvasások történtek meg, nagy tetszés mellett s ezzel a székely művelődési és közgazdasági egyület ez évi nagy gyűlése véget ért.

A tegnapi délután nagyszerű tűzoltói diszgyakorlat tartott, mely úgy a tűzoltóknak, mint katonás főparancsnokuk Lázár Benedeknek dicséretére vált.

Este fényesen sikerült bál volt, melyen 150 pár táncolt kiváló-kiviradt. Az „Elba” sziget briliáns világítása Csiki Gerő rendezőbizottsági tag érdeme.

„Kelet.”

A magyar kir. belügyminiszter

következő leiratot küldött a főispánoknak:

Méltóságos főispán ur!

Ide mellékelve veszi mltgdot azon legfelsőbb kézirat másolatát, melyet Ó császári és apostoli királyi Felsége a harcórén megsebesült, vagy a rendkívüli faramadalmak következtében beteg fekvő katonáink segélyezésére végett legkegyelmesebben Tiszta Kálmán miniszterelnök urhoz intézni méltóztatott.

Már e kéziratot megelőzőleg örömmel és teljes elismeréssel tapasztaltam, miszerint úgy a harcórén indult katonáink hátramaradt családjaiknak segélyezése, mint az érkező, vagy a kórházakban már elhelyezve levő sebesültek segélyezése körül az egész országban meghatározott részvét nyilvánul.

E részvét most Ó Felsége kegyelmes és bizodalomteljes szózata után bizonyára nagyban fog fokozódni, mert Magyarország népei akkor, midőn hozzájuk a koronás király szól: áldozatkészségüket a lelkesedésnek mindig arra a színvonalára szokták emelni, hol a trón iránti tántoríthatatlan hűség és alattvalói hódolat a hazaszeretettel egyesül.

Azért nem is tartom szükségesnek méltóságod előtt hosszasan fejtegetni, mennyire kívánatos, hogy a köteleim hű teljesítése közben megsebesült katonáink, valamint a mozgósítás folytán támasz nélkül maradt s szorult helyzetbe jutott családok is mentől nagyobb mérvben segélyeztessenek, istápolttassanak. S a mily jól tudom, hogy mltgdot ez ügynek Ó Felsége fennebbi legfelsőbb kézírata következtében most már kétszeres fontossága által át van hatva, ép oly jól tudom, hogy mltgdot ezen ügyet szokott hazafiai készségével és buzgalomával fogja felkarolni és hogy a siker érdekében hatékonyan fogja érvényre emelni az összes rendelkezése alatti tényezőket.

A főfeladat bizonyos szerves összhangzatot és gyakorlatias eljárást biztosítani az ügy keresztülvitelének.

Ezt illetőleg a következőket tartom szükségesnek mltgoddal közölni:

Felhívásom vétele után igyekezzék mielőbb megiejei és a nagyobb városokban városi külön segélyező bizottságokat alakítani, valamint az már a fővárosban alakult is és elismerést érdemlő buzgósággal és sikerrel működik.

Ezen bizottságoknak a magok jótékony irányban működni előleges engedélyre és szervezeti szabályokra szükségük nincs; ott azonban, hol egyszersmind rendszeres egyület alakításának kívánata merül fel, a mint annak jelei már előzetesen is mutatkoznak, a mennyiben, női körből, hírlapi uton annak szükségességére történik utalás, hogy olyan jótékonykú országos egyület alapíttassék, minő a német birodalomban már évek óta fennáll járványok és háború által okozott csapások enyhítésére — kész vagyok a beteresztendő alapszabályokat az ügy sürgősségének megfelelő gyorsasággal tárgyalás alá venni és az egyület felállításához azok alapján beleegyezéssel járulni.

Értesíteni kívánom továbbá méltóságod, hogy a mai napon az ország jótékony nögyeleteinek az 1/2. alatt másolatban mellékleteivel együtt csatolt felhívást bocsátottam ki.

A mint a felhívás szövegéből is kitetszik: tekintve az ügy sürgősségét és a viszonyok rendkívüliségét, mindenki jótékony nögyeletet felhatalmaztam arra, hogy a háború tartama alatt működésük körébe a sebesültek, lábbadozó betegek, mozgósítottak gyámoltására szorult családoknak és az elesettek árvaiknak segélyezését is hatáskörükbe bevonhassák. Hogy ezt tehessék, az illető nögyeletektől semmi egyebet sem kívánok — mint azt, hogy azt az illető hatóságnak bejelentés. Értesítse erről mltgdot az alispánt (polgármestert).

Hogy az alakuló segélyező bizottságok, valamint a nögyeletek eljárása lehetőleg meg legyen könnyítve és ezáltal a lehetőleg nagy siker biztosítva legyen: felhívom mltgdot, hogy a megyében (városban) levő azon családai a mozgósítottaknak, melyek segélyezésre szorultak, valamint a gyámoltásra szorult árvaik a harcmezőn elesetteknek és a hazatérő lábbadozó betegek összeírását eszközölve, eme világlatban tartás nyomán felszólításra mind a segélyező bizottságoknak, mind a jótékony nögyeleteknek felvilágosításokat adni szíveskedjék.

Végre felkérem mltgdot, hogy a mennyiben a jótékony bizottságok, vagy nögyeletek emez utat választanak, minden befolyó pénz és begyűlt egyéb adományokat rendeltetési helyekre juttatás végett átvegyen és megfelelőleg intézkedjék.

Alig van valami, mi inkább emelné a régibb századok állapota fölébe jelen századunk civilizációját, mint az emberbaráti önkéntes működésnek általánossá válása és tömegessége. Tamaszkodva nemcsak az emberszeretett követelményeire, de egyszersmind a hazafiság sugallatára is, meg vagyok győződve felőle, hogy mitgond egész buzgóssággal és hivatalos, valamint társadalmi állásának egész súlyával fog oda hatni, hogy eme jótékonyági működés a lehető legnagyobb sikert mutathassa fel.

Intézkedésének eredményéről időnként jelentést várok.

Fogadja méltóságod tiszteletem nyilvánítását.
Budapest, 1878. szept. 7-én.

A m. kir. belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök ur helyett

Br. Wenckheim Béla, s. k.

A „Csiki apróságok”-hoz

— Válaszul Balás Antal és T. Nagy Imre uraknak. —

(Folytatás.)

Az ön bizonyítása kérem azért sántikál, azért egyoldalú, mert nem veszi tekintetbe, hogy a nép is csinál szokat, pl. bungora (zongora), baggony (waggon), bokáta (élelmiszer), dukkos (haragos: a dukkos férfiak turucolnak), jemie (Jesus mein) stb., hogy különösen szereti a terjedelmes szokat, azért, mert bennük dísz és méltóságot lát, mert nem igyekszik a beszédet összeszoritani, sőt ellenkezőleg összerakosgálja a hely és tulajdonneveket, a kedélyes és gunyos kifejezéseket, házi életre tartozó szavait s ilyeneknek használására, mint a mindennapi élet bizonyítja, egyszersmind hajlandó is. A népi kérem, — mint ön is írja — az „ösköltől örökölt nyelvet ma is legtisztábban mutathatja fel”, de e mellett azt színezi is, nem szóvirágokkal, nem phrázisokkal, hanem épen az általa csinált új szókkal. Öseink nyelve — a mint ön is jól tudja — Európába történt bejövetele után sok változtatáson, sok fejlődésen ment keresztül; a maga ősi állapotában meg nem maradhatott, mert a mint nemzetünk a kereszténység felvétele által az európai művelt népek sorába beigtattott, azóta sok más néppel érintkezett; érintkezése közepette részint eltanulta az idegen szavakat, pl. a XVII. század végén még a magyarosb Erdély is mellőzni kezdi törvényi tudományi s közéleti magyar szavait s közirataiban oly nyelvet használ, mely szintűg a nemzeties izlés megromlását, mint ez idegen szellem különös terjeszkedését tanúsítja. Mert nemcsak az elvont nevezeteket, hanem a közneveket, legszokottabb ígéseket is szereti latinul mondani s katonai dolgokra a sokkal jobb és szebb magyar szók helyébe franciából ferített németeket alkalmaz (Csereimél: lejtátn, káprár, sirbok, dragon, muskotélyes, sturm stb.) Igy volt ez kérem a jelen század első tizedeiben is. Erre nézve Fogarasi János egy értekezésében így ír: „Ötvenedik éve, hogy elvégeztem az iskolában a jogot (akkori nyelven júst) s ügyvédi (akkori ny. prókator) pályára lépendő, Abaujmegye egyik alispánjánál (akkori ny. vicipánjánál) kezdtem meg a joggyakorlottságot (akkori ny. patvaristasságot) stb.” Mi azt bizonyítja, hogy nemzetünk idegen nyelvek szavaiból — hogy több példát ne említsék — csakugyan vett át. De nem csak ezt tette, hanem azt is, hogy az idegen szavakat magyar kaptára huzta és használta s végre maga is csinált, a mint a körülírt nyelvek parancsolták.)

Hogy pedig a nép is csinál új szót, azt nem én állítom először, hanem nyelvtudósaink közül többen. Legyen elég felemlitenem ebben a tekintetben Fogarasit¹⁾ és I. Sándort.²⁾

Ha tehát kérem a csiki nép is megcsinálta az érdekelt szavakat és azokat „az öseiktől közvetlen közelébe eső szókkal” vegyesen használja: nem volt önnök semmi alapos oka arra, hogy olyannyira tudós és mégis egyoldalú magyarázatokba keveredjék, hiszen magyarázatával csak időt és papírosat vesztegetett, pennát vászlalt és tintát fogyasztott s ezen kívül — hogy többet ne említsék — még egyoldalú felfogásának is jelét adta akkor, mikor nem vette tekintetbe, hogy a nép is csinál új szokat s azokat használhatja is. Ennél fogva az ön „szokatlan” vizipuskája, ácsorgó szunyogja és rőfföntő hegedűje stb. csak annyit tett az én állí-

tásom megdöntésére, mint a mennyit használt dögölt lónak a patkó.

Hogy pedig Oláhfalunak „még az 50-es években mintaiskolája volt és fardhatlan buzgóssága Varga nevű címzetes alesperese” azt elhissem; de az ilyen beszéd kérem csak irka-írka, szószaporítás és nem argumentum, mert ha azért nem igaz, miszerint Oláhfaluban a kecskébékát fülemilének nevezik, hogy e községnek mintaiskolája és Varga nevű fardhatatlan buzgóssága cím. alesperese volt és ha ugy argumentálni lehet³⁾, oh! akkor sok minden lehetséges a világon. Annyit teszem kérem ennek ezen argumentálása, mintha én pl. önt azért tartanám tudós férfinak, mert Rómában a pápának kezét megcsókolt. Már pedig hogy ön ezért volna tudós: azt kérem bontsal sem tudná elhitetni velem, tán még magamagával sem. Hogy sokat ne beszéljek, bebizonyítandó tétele és felhozott argumentuma oly távol állanak egymástól, mint e két fogalom: isten és varjú.

Az pedig, hogy a szentsimoni asszonyt és egy tulkot összetéve s még egy juhászort is megtámadó medvét Csátószegben nem toportyánféregnek híják: épen oly sovány argumentum t. Balás ur állítása mellett, mint a Fogarasi „fölstököme” annak elhívására, hogy a tájszók „tetemes része alig használható” új szók alkotására. Engemet is, mint Szarvas Gábornak⁴⁾ az egy fölstököm), még nem elégitett ki az ilyen argumentum. Egyébiránt, utólagosan legyen mondva, az ily sovány argumentációk nemcsak Fogarasinál fordultak elő, hanem, mint látjuk, előfordulnak bármily tudós magyarázatokba ereszkedő papnál is.

Hogy pedig cikkemet többen éretlennek találják, azon csodálkozni tudok, csupán azért, mert én is felolvastam egy — az édes apám csürebén cséplő Szakács Mihály nevű napzsámos előtt, a ki ezelőtt egy néhány évvel Csik-Szentkirályon szolgált boldogult Antalfi Károly urnál, mint kocsis. Ezen egyszerű napzsámos megértette cikkemet s az érdekelt szavakról mint olyanokról beszélt, melyek az említett faluban használatban vannak. — Hogy az ön emberei nem értették meg, azt — miután cikkem értelmesen van írva és magyarázva — kérdés alá helyezem, a nélkül azonban, hogy kommentárt csatolnék hozzá. Értetlen emberekkel kérem hajba kapni nem akarok. Mindamellett „kellemes szövedrozatban nyilvánult észrevételeket” ám ha tetszik, közöljék velem, nem fogom én a földre ásní magamat érte vagy miatt.

A mit ön az „egyedi dologról” beszél, abban igaza van. Nincs nekem semmi közöm aval kérem, ha ön a kutyáját „Dunának” nevezi-e, vagy „Tiszának”, mert ez egyedi tulajdon. De igenis van közöm ahoz, a mi nem egyedi tulajdon. Felhozott példám pedig, — mint bebizonyítottam — sem nem „egyedi tulajdonok”, sem nem „rafogások”. Kinek ne volna tehát joga arra, hogy valakit jobb irányra térítsen, ha tévedett, megigazítson? Melyik lenne logikátlan eljárás: az-e, ha másnak tévedéseit elnézzük, vagy az, ha a tévedésből az igaz utra tereljük? A feleletet könnyű megadni rá.

(Folytatás következik.)

LEGUJABB.

Szeptember 12.

A bolgár fejedelemségre jelölték Riszticset, Bratianot és Ignatieffet emlegetik.

A görög kormány a tartalékosakat és szabadságot katonákat behívta.

A görög jegyzék még nem közöltetett a hatalmakkal.

Az albán lázadás terjed. Ozmán pasát akarják felső Albánia parancsnokává kinevezni.

Mehemed Ali 16 sebet kapott, köztük 8 halálosat.

A német birodalmi gyűlés Forkenbecket választotta elnökül.

Sevillában köztársasági összeesküvést fedeztek fel.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A háromszéki háziipar-egyesület kiállítása f. hó 11-én érkezett meg városunkba Grumm Ferenc keresk. miniszteri tanácsos ur. Másnap meglátogatta a szövótanmühelyt, hol a szövöszekek virágfüzérékkel, koszorúkkal voltak feldíszítve. A leányok minden szövöszecken vigan dolgoztak; egyik asztalterítőt, másik vásznat, harmadik szőnyeget szőtt s felváltva egymást nagy könnyűséggel és szép gyakorlatossággal szöttek nem sokat törődve a kíváncsi látogatók nagy számával. A min. tanácsos ur szakértően vizsgálta meg a szövést s általában a tanmühely berendezését minden ágában. Jelen volt megyénk főispánja, a háziipar-egyesület buzgó elnöke is. A leányok, miután az „examen” véget ért, felkísérték a min. tanácsos urat a kiállítási helyiségébe. A kiállítás első napon igen látogatott volt. Brassóból is többen jöttek ez alkalomra. Ott láttuk Szentkereszty Stephanie brónót, ki mindenütt elől jár a hol egy humanus intézményről, vagy a közjót elő-

mozdító törekvésekről van szó, Benn voltak a Kálnoky grófok, Seethal Ferenc stb. Igaz, hogy még egy néhány előkelőbb vidéki urat is szeretünk volna a kiállításon látni, már csak az ügyterjesztése érdekében is, de hát ok jobbnak látták csak távollétükkal tündökölni. Ez alkalomra a polgári leányiskola is kiállította egyik tantermében a növendékek kézi munkáit. A kötött, horgolt munkákat, valamint a csinos izléssel és pontosággal készült női ruhákat sokan megnézték, a többiek között itt is látogatást tett Grumm tanácsos ur a főispán urral s teljes melegegdedesöket fejezték ki a szorgalmas növendékek csinos munkái felett. Ugy halljuk, a házi ipar-egyesület kiállítása még a jövő hét első pár napján is tartani fog.

— A Bosznianban megsebeültek számára folyó hó 12-én az ugynevezett „literatus-öcskompania” által rendezett barátságos estélyen Benedek János közjegyző felhívására a következők adakoztak: Benedek János, Szabó István, Binder Lajos 2—2 frt, Barthos Domokos, Vársárhelyi Samu, Csutak János, Veres Gyula, Málk József, Szász Károly, Tarcali Endre, Kozma János, Rákosi Károly, Zajzon Farkas 1—1 frt. összesen 16 frt. Ezen összeget átszolgáltattuk a helybeli v. polgármesternek, ki hatósági uton szintén gondoskodni fog a gyors és minél nagyobb segély gyűjtéséről s az alispán-ság után rendeltetése helyére juttatandja el a begyűlt összeget. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, miszerint ugyanezen célra a jövő hét végén táncvigalmat s azután híhetőleg műkedvelői előadásokat rendeznek városunkban.

— Templomablásról értesítik Csik-Csátószegről lapunkat. Mult hó 31-én ugyanis a csik-szentimoni rom. kath. templomot ismeretlen gaztettesek feltörték és értékes tárgyaitól kifosztották. Elvitték az arany szentésgtartót, elraboltak a többiek között egy igen értékes ciboriumot és egy arany kelyhet. A gazembereknek zsákmányukkal sikerült nyomtalanul ellátni s úgy látszik, ha a közönség részéről utbaigazításra nem találnak, valahol értékesíteni fogják a rablott „szent kincseket”.

— Tüz volt a mult éjjel Rétyen, mely ismeretlen okokból támadt s egy csúrt s pár asztagot elhamvasztott.

— Egy szerelmes pár öngyilkossága. Badenből távirják e hó 9-éről: Tegnap egy Bécsből érkezett fiatal pár a „Bécs városá”-hoz címzett vendégfogadóban szállott meg. Minthogy a pár ma délig nem hagyta el szobáját és a többszörös kopogtatásra nem adott életjelet, az ajtót betörték. A férfi, alig 25 éves a birodalmi geologiai intézet egyik hivatalnok, revolverfővel homlokát sérté meg; — a leány: Glaser Margit, 23 éves, egy hivatalnok leánya, az ajtó felnyitásakor már halott volt. Két revolverlövés találta halántékán. A súlyosan sebesült fiatal embert a Mária-kórházba szállították. A talált levelek szerelmi viszonyt bizonyítottak. Vajjon kettős öngyilkosságról vagy gyilkosságról van-e szó, még eddig világosan nem derült ki.

— Simén Domokos, az unitáriusok egyházi főjegyzője és kolozsvári főiskolai tanár meghalt, temetése, a Kelet szerint, f. hó 11-én délután, nagy díszszel és közrészvét között folyt le Kis-Kádácson. A népes temetésen a kolozsvári unitarium kollegium tanári karát és tanuló ifjúságát két-két küldött képviselte. A koporsóra a kolozsvári tanári kar, a tanuló ifjúság, a „Keresztény Magvető” szerkesztője, az Ürmösi fiúk, — a megboldogult mostoha gyermekei — nevében koszorúk helyeztetek, s a gyászmenetben a sz. keresztúri gymnasium tanári kara, tanuló ifjúsága, az oltkörnyéki papság testületileg, a vidék intelligenciája és nagyszámu köznép vett részt. Az egyházi szertartást a házánl Derzi József, kolozsvári unitárius pap, a sirnál pedig Nagy Lajos, esperes és tanár, végezte. A temetés a nagy veszteséghez méltóan folyt le. Nyugodjék a megboldogult csöndesen.

— A világ legidősebb embere a londoni „Lancet” orvosi hetilap szerint Bogotában (San Salvador) él. 180 évesnek mondja magát, de szomszédjai azt állítják, hogy idősebb. Félspanyol származásu, neve Solis Mihály; 1812-ből, mint mondják, ismeretes egy aláírása. Dr. Hernandes, ki róla a tudósítást írja, kerti munkában találta ezt a Matuzsálemet; bőre pergamentszerű, haja hófehér s úgy borítja fejét mint egy turbán. Csak egyszer eszik napjában félórát mert azt hiszi, hogy 24 óra alatt nem lehet többet emészteni, mint a mennyit az ember félóra alatt megehet. Minden hó 1-ső és 15-ik napján böjtöl s annyi vizet iszik, a mennyit csak bír. A legtapálódóbb ételekkel él, s mindent csak hidegen eszik.

— Horváth Mihály végrendeletéből az elhunyt főpap mély családi érzelméről nagyon jellemző részleteket közöl a „N. P. J.” Ezen végrendelet 1877. dec. 25-én kelt s Fraknói Vilmos, Weisz Bernát és Orosz Mihály írták össze. A bevezetésben mellőzve van az „Isten nevében” stb. szokásos bevezetés e egyenesen a tárgyhoz szól. — Vagyona gyanánt említi a következőket: Egy háromemeletes ház a pipa-utcaban teljes felszereléssel, a magyar jelzőhiteletbank 25 részvénye, 25 mátrai bánarészvény, 2000 frt aranyáradék, 20,000 frt értékű biztosítási kötvény, melyet halála után örököseinek kell kifizetni, továbbá azon tiszteletdíjak, melyeket Ráth Mór s Franklin-társulat tartoznak fizetni műveinek újabb kiadásaiért. Érdemes felemlíteni, hogy a Franklin-társulat minden új kiadásá-

¹⁾ Lásd I. S. említett munkája 17. lapját.

²⁾ Lásd Fogarasinak „Az új szókról” című értekezése 10. l.

³⁾ E tekintetben I. S. említett munkájában (28. l.) az ép nyelvérzékéről szólván, ezeket írja: „Es hogy az ép nyelvérzék nemcsak amaz elsőbb vagy conserváló, hanem utóbbi nagy alkotó erővel is bír, megbizonyul nemcsak a nép mindennap szülemelő szavaiból, hanem a mi nyelvújításunk történetéből is.”

⁴⁾ L. Fogarasi említett értekezésének 14. l.

⁵⁾ Szerinte a mi szógyökeink a nép beszédében és érzése szerint is élő és tenyészthető elemek; képezi az azokat magától és öntudatlanul csaknem minden táj” stb. (L. ugyanott a 8. g. l.) Ez a dolog egyébiránt nem új; nagyon is kézzel fogható; bővebb bizonyítását nem tartom szükségesnek (még nemzeti bűnök sem).

⁶⁾ T. i. a mint t. Balás ur bizonyít.

⁷⁾ L. Szarvas Gábornak „A nyelvújításról” c. értekezése 8. l.

⁸⁾ Fölstököm = reggeli, fölstökömözni = reggelizni.

nál minden kötetért 1000 forintot tartozik fizetni, — Ráth is rendszeresen annyit fizetett s a tegyább művéért „A kereszténység megállapításának története“ ivenkint 50 frtot. Általános örököséül az 1868. ápril 24-én született Völgyessy Mária Mihálykát s az 1870. szept. 29-én született Völgyessy Jenő Mihályt, Völgyessy (Vuadnoux) Mária Mihályka aszszony gyermekeit tette s kiskorúságuk tartama alatt anyjukat hagyja meg a vagyon élvezetében. Ugyan ő rájuk esik a rákospalotai villa is. Gyámul Horváth Alajos, a végrendeletet testvére neveztetett ki s tanácsadól egész sereg rokon. Ezek a vagyon tiszta jövedelméből egész 8000 frtig 3 százaléket nyerne s az örökösök halála után az egész vagyon övék lesz. Könyvtárát Völgyessy Jenőnek hagyja s ha ez mint kiskoru hal el, Alajos s József testvérei azon gyermekének, ki tudományos pályára lép. — A városi szegényeknek ad 100 forintot. A végrendelet végrehajtóul Samassa érsek s Bonc Mihály, a tanulmányi alapok igazgatója nevezetnek meg. Az előbbi arany burnótszelencét, az utóbbi a végrendelező arany óráját s láncát nyeri.

— Mi mindent lopnak Oroszországba! A „Nyedela“ című sztpéternári lap az orosz viszonyokról írván, cikkét a következő szavakkal végzi: „Hát csak pénz lopunk mi? Dehogy! nemcsak a pénzt lopjuk, hanem lopjuk a közbizalmat és személyes bizalmat; meglopjuk nemcsak a mások jó hírnevét, hanem a magunkét is: meglopjuk az emberi méltóságot, a női becsületet és ártatlanságot felebarátunk becsületét és boldogságát, meglopjuk még saját lelkiismeretünket is! — Ilyen gazdag repertoriómát a muszka bűnöknek még Mr. Grenville Murray sem állította össze.

Irodalom. A „Magyar Lexikon“ 8—9 füzete beküldetett szerkesztőségünkhöz. Csinos melléklet hoz az előbbi az ókor isteneiről, az utóbbi az európai pénznemekről. A 9-ik füzet terjed Áskolónárig, tehát az A még csak a következő füzetben ér véget. A népszerű s pártolásra méltó vállalat szerkesztője, az ujonnan megjelent 9 füzetben következő értesítést bocsátott ki: A 9. füzetet tíz nap múlva követi a 10. füzet, melylyel e műnek első kötete be lesz fejezve. — Ez alkalommal nem mulasztadjuk el a nagy közönségnek mélyen érzett hálánkat kifejezni azon páratlan fogadásért, melyben vállalatunkat részesítette, ez által egy részt azt tanúsítva, hogy ideje már a magyar irodalomnak egy régóta érzett hiányán segíteni, másrészt pedig, hogy az általunk megindított „Magyar Lexikon“ céljának megfelel. Csakis így magyarázhatjuk meg magunknak azon örvendetes körülményt, hogy a „Magyar Lexikon“ már eddigelé is annyi példányban terjedt el, a mennyiben talán egy magyar mű sem. Számos előfizető óhajára kijelentjük, hogy szeptembertől kezdve a gyorsabb megjelenés végett havonként három füzetet fogunk kiadni. — Budapest, 1878. augusztus 31-én. Somogyi Ede, a „Magyar Lexikon“ szerkesztője. Rautmann Frigyes, a „Magyar Lexikon“ kiadója. — Mehner Vilmos kiadásában megjelent „A világ ura“ és „Gróf Monte-Christo“ című regények két első füzete.

Érték- és váltó-árnyalom a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén szeptember 13.

Magyar aranyjáradék	84.—
„ kincstári utalványok I. kibocsátás	117.—
„ „ „ II.	111.—
„ keleti vasut II. kibocs. államkötv.	74.—
„ „ 1876. évi államkötv.	64.—
„ vasuti kölcsön kötvény	98.75
„ földtehermentesítési kötvény	77.50
Temesvári „ „	76.—
Erdélyi „ „	73.50
Szólódézmaváltsági „ „	73.—
Oszttrák egys.-államadósság papírban	130.—
„ „ „ ezüstben	63.10
„ aranyjáradék	71.05

1860. államsorsjegy	110.50
Oszttrák nemzeti bankrészvény	830.—
„ hitelintézeti „	228.75
Magyar hitelbank	209.50
Ezüst	100.—
Cs. kir. arany	5.55
Napoleon d'or	9.33
Német birodalmi márka	57.25
London	115.80

Felelős szerkesztő: Málík József.

Kiadótulajdonos: Pollák Mór.

HIRDETMEY.

Nagy-Borosnyón

a 210 házszám alatt levő

szeszgyár

3 évre haszonbérbe kiadó, esetleg összes készületeivel együtt örökáron eladó.

Eladó egyszersmind 90 darab nagy

szeszes hordó is.

Értekezethi alulírttal.

N.-Borosnyón, 1878. aug. 28.

3—3

Kónya Dániel.

Adler Henrik

kereskedésében kapható naponta friss készítményű

EXPORT SAJTOLT ÉLESZTŐ

Az élesztő Seps-Köröspatakon felállított sörsaft élesztő gyáramban a legkitűnőbb minőségben készíttetik. Megrendelések fennirt kereskedéshez intézendők S. Szentgyörgyön.

Szépség!!

Az arcszin fiatal üdesége!

Felülmulhatatlan és nélkülözhetlen szappannak bizonyult be és általánosan elismertett hölgyek és urak által a kitűnő párisi Dr. LEJOSSE-féle

SAVON RAVISSANTE;

ez a legjobb és leghirvezebb mosdószappan a világon; a ki egyszer megkísértette, az soha többé nem használ más szappant.

— A hatás biztosítottatik. —

— Egy darab ára 50 kr. —

Felülmulhatatlan bőrszépítő szernek lett a hölgyvilág által általánosan elismerve a hivatalosan megvizsgált, kitűnő, ártalmatlan, valódi

Ravissante

Dr. LEJOSSE-ól Párisban.

Ezen világhírű bőrtisztító szer valamennyi szépítő szer között leghirvezebb és leghatásosabbnak bizonyult szeplők napégés, rezesség, sárga foltok, valamint minden bőrtisztatlanság biztos eltávolítására.

A RAVISSANTE az arcszinnek feltűnően szép, halvány rózsaszínű, bársónyszerű fiatal üdéséget ad, a bőrt és kezeket vakító fehérségűvé és gyöngéddé teszi, hűsítő és felüdítőleg hat s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi öregségig.

Budapesten valódi minőségben kapható: Török József gyógyszerész urnál király-utca 7. sz. Seps-Sztgyörgyön Ötves és Betegegh urak gyógyszerertárában.

Nagy eredeti üvegtok ára 2 frt 50 kr.

Kis „ „ „ 1 frt 50 kr.

Központi szétküldési raktár: Schwarck Henrik-nél, (Budapest, muzeum-körut 41. sz.) 7—50

BIRÓ GYULA

2—6

Brassóban

ajánlja a t. közönségnek legujabb divatu, gazdagon felszerelt

bel- és külföldi lábbeli-RAKTÁRÁT.

Nagyobb és kisebb megrendelések, valamint javítások is a lehető legolcsóbban és legyorsabban eszközöltetnek.

RAKTAR: Nagy-utca 501. szám.

POLLÁK MÓR

ujonnan berendezett s sept. 1-én megnyitott

KÖNYV- és IRÓSZERKERESKEDÉSÉT

ajánlja a t. cz. közönség becses pártfogsába.

Az üzlet minden e nembe vágó árucikkekkel dúsan fel van szerelve; egyszersmind elfogad könyvekre megrendeléseket is, melyeket a t. cz. közönség bolti áron fog kapni. — Megrendelések elfogadtatnak minden, magyar és német nyelven megjelenő havi füzetekre is.

Üzlethelyiség a ref. kollegiumépületben.